

RP 96/2008 rd

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av lotterilagen samt 2 och 7 § i lagen om behandling av vissa marknadsrättsliga ärenden

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att lotterilagen och lagen om behandling av vissa marknadsrättsliga ärenden ska förändras. Lotterilagen ska kompletteras med bestämmelser med vilka förebyggandet av sociala problem och hälsoproblem orsakade av penningspel effektiviseras och myndigheternas möjligheter att ingripa i lagstridig penningspelsverksamhet utökas.

Avsikten är att de föreslagna lagarna ska träda i kraft så snart som möjligt, dock tidigast tre månader efter det att de har antagits och blivit stadfästa. För ikraftträdandet av de bestämmelser som gäller åldersgränsen för penningspel behövs en längre övergångstid på cirka ett år till den del det gäller tillhandahållande av penningautomater.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	3
1 NULÄGE	3
1.1 Lagstiftning och praxis	3
1.2 Lagstiftningen i EU	3
1.3 Bedömning av nuläget	3
2 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	4
2.1 Mål och medel	4
2.2 De viktigaste förslagen	4
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	4
3.1 Ekonomiska konsekvenser	4
3.2 Konsekvenser för myndigheterna	4
3.3 Samhälleliga konsekvenser	4
4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	5
4.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial	5
4.2 Remissyttranden och hur de har beaktats	5
5 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER	6
DETALJMOTIVERING	6
1 Lagförslag	6
1.1 Lotterilagen	6
1.2 Lagen om behandling av vissa marknadsrättsliga ärenden	11
2 Närmare bestämmelser och föreskrifter	12
3 Ikraftträdande	12
4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	12
LAGFÖRSLAG	14
1. Lag om ändring av lotterilagen	14
2. Lag om ändring av 2 och 7 § i lagen om behandling av vissa marknadsrättsliga ärenden	18
BILAGA	19
PARALLELLTEXT	19
1. Lag om ändring av lotterilagen	19
2. Lag om ändring av 2 och 7 § i lagen om behandling av vissa marknadsrättsliga ärenden	26

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Lagstiftning och praxis

Enligt 11 § 1 mom. och 42 § 1 mom. i lotterilagen (1047/2001) är avsikten med systemet med penningsspelstillstånd att garantera rättssäkerheten för dem som deltar i penningsspelverksamhet, förhindra oegentligheter och brott samt minska de sociala problem som spelandet orsakar. I Finland har ett monopolsystem ansetts vara det bästa sättet att nå dessa mål.

I 13 § i lotterilagen anges de villkor och bestämmelser som ska tas in i penningsspelstillstånd. I penningsspelstillstånd som avser anordnande av penninglotterier, tippnings- och vadhållningsspel samt totospel ska det bl.a. anges hur stor andel av avkastningen av spelavgifterna som ska betalas till spelarna som vinst. Ett penningsspelstillstånd som beviljas för tillhandahållande av penningautomater, anordnande av kasinospel och bedrivande av kasinoverksamhet ska innehålla bestämmelser om maximiantalet penningautomater och kasinospel samt om antalet kasinon och var de är belägna och om de olika typerna av kasinospel i kasinona, om maximiantalet penningautomater och kasinospel samt om kasinonas öppettider. I 14 § bestäms om fastställande av spelregler samt av de största tillåtna spelinsatserna i penningautomater och i spel som anordnas i kasinon. I 15 § finns bestämmelser om förhindrande av och förbud mot spelande i ett kasino. I 16 § anges särskilda bestämmelser om penningautomater och kasinospel. Den nedre åldersgränsen för kasinon och kasinospel är 18 år. Den nedre åldersgränsen för penningautomater är 15 år.

Bestämmelser om skyldigheter för penningsspelssammanslutningar att identifiera kunder finns i lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt (68/1998).

Penningsspelssammanslutningarna har också gjort upp egna samhällsansvarsprogram. De har ställt egna åldersgränser för sina spel och infört sådana spelhinder som spelarna begärt.

1.2 Lagstiftningen i EU

Penningsspelverksamheten, inklusive lotterier och vadhållning, togs inte med i Europaparlamentets och rådets direktiv om tjänster på den inre marknaden 2006/123/EG på grund av verksamhetens speciella karaktär. Den ansågs förutsätta att medlemsstaterna vidtar åtgärder som gäller allmän ordning och skyddar konsumenterna.

I EG-domstolens rättspraxis har man som undantag från principen om fri rörlighet för tjänster godkänt sådana begränsningar inom penningsspelverksamheten som syftar till att förhindra brott, bedrägeri och oegentligheter och minska sociala problem förorsakade av spelande, men som beaktar medlemsstaternas historiska, sociala, kulturella och religiösa utgångspunkter. Genom begränsningarna ska man dock i sådana fall uppriktigt och på ett ändamålsenligt sätt sträva efter de mål som ställts. Begränsningarna ska vara nödvändiga och stå i rätt proportion till de mål som ställts och de får inte diskriminera andra medlemsstaters medborgare eller företag. För att locka över spelare som ägnar sig åt förbjuden och dold spel- och vadhållningsverksamhet till tillåten och reglerad verksamhet, ska de aktörer som fått tillstånd utforma ett trovärdigt men samtidigt attraktivt alternativ till förbjuden verksamhet. Detta kan i sig innebära att tillhandahålla ett omfattande spelsortiment, att göra reklam i viss omfattning och att använda ny distributionsteknik (C-338/04, C-359/04 och C-360/04).

1.3 Bedömning av nuläget

De bestämmelser i lotterilagen som uttryckligen syftar till att minska sociala problem och hälsoproblem som uppkommer på grund av spelande är bristfälliga. Penningsspelssammanslutningarna har i praktiken genomfört åtgärder för att minska dessa skador utan någon uttrycklig lagstadgad skyldighet.

Tillstånds- och tillsynsmyndigheternas möjligheter att ingripa i otillåten penning-

spelsverksamhet är begränsade till att begära att polisen utför en förundersökning. Förundersökning och de tvångsmedel som används där är ett långsamt sätt att reagera på olovlig verksamhet.

Europeiska gemenskapernas kommission sände den 10 april 2006 en formell underrättelse och den 23 mars 2007 ett motiverat yttrande till Finland, eftersom den ansåg att Finland hade låtit bli att uppfylla sina skyldigheter enligt EG-fördraget genom att begränsa friheten att tillhandahålla tjänster inom området sportvårdhallningstjänster. Finland besvarade det motiverade yttrandet den 18 maj 2007.

Den 8 maj 2007 avgav högsta förvaltningsdomstolen sitt avgörande (HFD 2007:28), där den ansåg att Finlands lotterilags tillsyns- och tillämpningspraxis utifrån en helhetsbedömning strävar efter att förverkliga sådana mål gällande penningspelsverksamhet som har konstaterats vara förenliga med de krav som ställts i EU-domstolens rättspraxis. Enligt högsta förvaltningsdomstolen kan man i Finlands lagstiftning och dess tillämpningspraxis också skönja en allt tydligare strävan efter att ingripa i problem orsakade av penningspelsverksamhet, framför allt i spelformer som orsakar beroende och i problemspelande. Enligt högsta förvaltningsdomstolen kan också de brister som domstolen konstaterat i Veikkaus Oy:s verksamhet rättas till genom utvecklande och justerande av lagstiftningen och dess tillämpningspraxis.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

2.1 Mål och medel

Målet med propositionen är att effektivisera förebyggandet av sociala problem och hälsoproblem orsakade av penningspel och att öka myndigheternas möjligheter att ingripa i lagstridig penningspelsverksamhet. Särskild uppmärksamhet har fästs vid att skydda minderåriga från spelproblem.

2.2 De viktigaste förslagen

För att förebygga sociala problem och hälsoproblem orsakade av penningspel föreslås

det att bestämmelser om åldersgränser för och marknadsföring av penningspel tas in i lotterilagen. Dessutom föreslås det att social- och hälsovårdsministeriet uttryckligen ska få i uppgift att utveckla förebyggandet av spelproblem och vården i anslutning till problemen.

När det gäller ingripande i lagstridig penningspelsverksamhet föreslås det att det i lotterilagen tas in bestämmelser om förbud mot anordnande av otillåtna penningspel och lagstridig marknadsföring av tillåtna penningspel samt om vite för att effektivisera förbuden.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Ekonomiska konsekvenser

Det har beräknats att införandet av en allmän åldersgräns på 18 år sänker penningspelsammanslutningarnas omsättning med några tiotals miljoner euro. År 2007 uppgick penningspelsförsäljningen till 2 251 miljoner euro, och avkastningsmålet för penningspel till 816 miljoner euro.

Penningspelsammanslutningarnas kostnader påverkas av vilka krav som ställs när det gäller att kontrollera att en spelare har uppnått myndighetsåldern.

3.2 Konsekvenser för myndigheterna

Propositionen ökar i viss mån myndigheternas uppgifter. Övervakningen av marknadsföringen av tillåtna penningspel och frågor som gäller förbud mot anordnande och marknadsföring av penningspel innebär nya uppgifter för tillstånds- och tillsynsmyndigheten och besvärinstanserna.

Både i riktlinjerna för den finländska politiken för penningspel, som har beretts av det Penningspelsforum som tillsattes av statsrådet (inrikesministeriets publikationer 28/2006), och i regeringsprogrammet för statsminister Matti Vanhanens II regering betonas vikten av tillräckliga resurser för penningspelsövervakningen.

3.3 Samhälleliga konsekvenser

Genom propositionen försöker man effektivisera förebyggandet av sociala problem

och hälsoproblem orsakade av penningspel. I Finland har 65 000 personer ansetts höra till riskgruppen av spelare som spelar mycket. Vården av personer med spelproblem förorsakar betydande kostnader.

4 Beredningen av propositionen

4.1 Beredningskedan och beredningsmaterial

Statsrådet tillsatte den 16 april 2004 för riksdagens pågående valperiod ett bredbasigt Penningspelsforum med uppgift att bereda riktlinjerna för den finländska politiken för penningspel med beaktande av konsekvenserna av penningspelsverksamhetens internationalisering och de sociala och ekonomiska konsekvenserna i anslutning till penningsspelsverksamheten. Penningspelsforumet skulle också behandla bl.a. sociala och ekonomiska frågor i anslutning till annan lotteri-verksamhet, penninginsamlingar och verksamhet med förströelseanordningar. Penningsspelsforumets situationsbedömning av penningsspels-, varulotteri-, bingospels- och penninginsamlingsverksamheten i Finland färdigställdes den 17 februari 2005 och Penningsspelsforumets riktlinjer för den finländska politiken för penningspel den 10 mars 2006 (Inrikesministeriets publikationer 28/2006).

I enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Matti Vanhanens II regering vidtar regeringen nödvändiga åtgärder för att begränsa sociala problem till följd av penningspel, bekämpa brottslighet och bevara monopolsystemet inom penningspelsverksamheten i en föränderlig internationell omvärld samt för att garantera att myndigheterna har tillräckliga resurser för att ingripa i ett illegalt spelutbud.

Vid inrikesministeriet bereddes som tjänsteuppdrag ett utkast till regeringsproposition (SM044:00/2007) där det föreslås att de ändringar i lotterilagen och strafflagen som Penningsspelsforumet föreslagit ska genomföras. Genom ändringarna effektiviseras förebyggandet av sociala problem och hälsoproblem orsakade av penningspel och utökas myndigheternas möjligheter att ingripa i lagstridig

penningspelsverksamhet och annan lotteri-verksamhet.

Den 30 november 2007 inledde inrikesministeriet ett projekt gällande en reform av lotterilagen (SM064:00/2007). Till projektorganisationen hör en styrgrupp bestående av statssekreterare och specialmedarbetare för de ministrar som sköter penningsspelsfrågor samt en arbetsgrupp bestående av tjänstemän vid de ministerier som sköter penningsspelsfrågor.

Projektet består av två skeden. I det första skedet ges förslag till författningar som gäller marknadsföring av penningspel i anslutning till Penningsspelsforumets riktlinjer, penningsspelsens åldersgränser, tillståndsmyndigheternas befogenheter och straffbestämmelser. I det andra skedet ges förslag till författningar som hänför sig till grunderna för systemet med monopol inom anordnandet av penningsspel, organiseringen av och resursallokeringen för övervakningen i anslutning till penningsspelsverksamhet och i vidare utsträckning lotterier samt till förverkligandet av det sociala ansvaret i anslutning till anordnandet av penningspel. En mellanrapport med förslag inom projektets första skede överlämnades till inrikesministeriet den 10 april 2008. Förslagen bereddes utifrån det utkast till regeringsproposition som beretts som tjänsteuppdrag vid inrikesministeriet och remissut-fallet av det. Detta förslag grundar sig på de förslagen. Tidsfristen för förslagen inom projektets andra skede är 31 december 2008.

4.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

Det nämnda utkast till proposition som beretts som tjänsteuppdrag vid inrikesministeriet sändes på remiss i maj 2007. Utlåtanden begärdes hos finansministeriet, justitieministeriet, undervisningsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, länsstyrelserna, polisens länsledningar, polisinrättningen i Helsingfors härad, centralkriminalpolisen, skyddspolisen, rörliga polisen, Polisens teknikcentral, Polisskolan, Polisyrkeshögskolan, inrikesministeriets avdelning för utveckling av regioner och offentlig förvaltning, inrikesministeriets polisavdelnings enhet för polisverksamhet, inri-

kesministeriets polisavdelnings förvaltningsenhet samt lotteri- och vapenförvaltningsenheten vid inrikesministeriets polisavdelnings förvaltningsenhet, Veikkaus Oy, Penningautomatföreningen, Fintoto Ab, Social- och Hälsoorganisationernas samarbetsförening SAF rf, Finlands Idrott rf, Finlands Ungdomssamarbete - Allians rf samt Bingoalan Työnantaja- ja Toimialajärjestö BTT. Dessutom gav också Elämä On Parasta Huumettary, Finlands Dagligvaruhandel rf samt A-klinikstiftelsen, Peluuri, Sininauhaliitto och Socialpedagogiska stiftelsen sitt utlåtande. I utlåtandena ansågs det att utkastet till proposition i allmänhet går i rätt riktning men att det delvis är otillräckligt när det gäller målen för förebyggandet av spelproblem.

Så som tidigare konstaterats beaktades responsen i uttalandena i de förslag inom det första skedet av projektet för en reform av lotterilagen som denna proposition grundar sig på.

Förslagen till bestämmelser innehåller inte de tekniska bestämmelser som avses i Euro-

parlamentets och Rådets direktiv 98/34/EG om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter eller de särskilda bestämmelser om informations-samhällets tjänster som avses i Europaparlamentets och Rådets direktiv 98/48/EG om ändring av direktiv 98/34/EG om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter. På de föreslagna bestämmelserna tillämpas därför inte den skyldighet att underrätta kommissionen som baserar sig på dessa direktiv.

5 Samband med andra propositioner

Regeringens proposition med förslag till lag om förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism samt vissa lagar som har samband med den (RP 25/2008 rd) är under behandling i riksdagen.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lotterilagen

1 §. Lagens tillämpningsområde och syfte. Genom att en bestämmelse om lagens syfte fogas till början av lagen framhävs det redan i 11 § 1 mom. och 42 § 1 mom. i den gällande lotterilagen angivna syftet att garantera rättsskyddet för dem som deltar i lotteriverksamhet, hindra oegentligheter och brott samt minska de sociala problem som deltagande i lotterier orsakar. Förutom sociala problem nämns även hälsoproblem. Spelande som orsakar ekonomiska och andra sociala problem kan utvecklas till ett spelberoende av sjukdomskaraktär.

I bestämmelsen framhålls det också att lotterierna är allmännyttiga. I EU-domstolens rättspraxis har användningen av penning-spelsintäkter för allmännyttiga ändamål inte i sig ansetts vara en tillräcklig grund för att begränsa penningsspelsverksamheten, men däremot en fördelaktig konsekvens av verksamheten. Det att lotterierna är allmännyttiga

inverkar på penningsspelsverksamhetens nationella godtagbarhet.

4 §. Övriga definitioner. Definitionen av marknadsföring gäller både marknadsföring av tillåtna penningsspel (den föreslagna 14 a §) och marknadsföring av otillåtna penningsspel eller andra lotterier (den föreslagna 62 §).

Definitionen av marknadsföring motsvarar den definition som används i alkohollagen (1143/1994). På så sätt kan man vid tolkningen av definitionen stödja sig på den tillsynsmyndighets- och rättspraxis som gäller den motsvarande definitionen i alkohollagen.

Med marknadsföring avses såväl egentlig direkt reklam för en penningsspelsammanslutning eller dess spel som indirekt reklam och annan säljfrämjande verksamhet. Säljfrämjande verksamhet innebär kommersiella förfaranden med vilka man strävar efter att direkt påverka konsumenternas kommersiella beslut i förhållande till produkter. Enligt definitionen är indirekt reklam i synnerhet främjande av försäljning av lotter i samband med reklam för en annan produkt så att

som kännetecken för produkten, oförändrat eller ändrat så att det ändå kan kännas igen, används ett etablerat kännetecken för ett lotteri eller den som anordnar ett lotteri, eller att reklamen för den andra produkten annars associerar till ett bestämt lotteri eller till den som anordnar ett lotteri. Annan säljfrämjande verksamhet är t.ex. sponsoring, där namnet på eller ett annat kännetecken för den som anordnar lotteriet nämns. Vid kommersiella förfaranden som i första hand har ett annat syfte än att påverka konsumenterna att fatta kommersiella beslut i förhållande till produkter, såsom kommersiell kommunikation t.ex. i form av årsberättelser och företagsbroschyrer riktade till investerare, är det däremot inte fråga om säljfrämjande verksamhet. På motsvarande sätt är sådan samhällelig diskussion som hör till kärnområdet för yttrandefrihet och som gäller t.ex. innehållet av Finlands lotterilagstiftning naturligtvis inte heller marknadsföring enligt definitionen i lagen, även om namnet på den som anordnar ett lotteri nämns i sammanhanget.

14 a §. Åldersgränsen för penningspel. Enligt 15 § 1 mom. i den gällande lagen får inte personer som är yngre än 18 år ges tillträde till ett kasino. Enligt 16 § 1 mom. i den gällande lagen får inte en penningautomat upplåtas för spel åt någon som är under 15 år. En person som är under 15 år får dock spela på en penningautomat i närvaro av en myndig person som tillhör samma familj och med dennes samtycke. Den som bedriver kasinoverksamhet får inte låta någon som är under 18 år spela kasinospel.

Penningspelssammanslutningarna har också satt egna åldersgränser. Personer under 18 år får inte ges tillträde till spelsalar. En allmän nedre åldersgräns på 15 år har införts för penninglotterier, tippnings- och vadhållningsspel och totospel och en nedre åldersgräns på 18 år för elektroniska speltjänster som baserar sig på självbetjäning.

Penningspelsforumet föreslog att nedre åldersgränser för alla spelformer ska tas in i lotterilagen. Den allmänna nedre åldersgränsen föreslås vara 15 år och den nedre åldersgränsen för elektroniska speltjänster 18 år. Vid behov kunde också enskilda spelformer som bedöms som särskilt riskfyllda ha en nedre åldersgräns på 18 år. I uttalandena om

det utkast till regeringsproposition som beretts på basis av Penningspelsforumets riktlinjer understöddes generellt en allmän åldersgräns på 18 år.

För att förebygga sociala problem och hälsoproblem orsakade av penningspel föreslås det att en allmän nedre åldersgräns på 18 år tas in i lotterilagen. Att börja spela som ung är en klar riskfaktor när det gäller uppkomsten av spelproblem. Enligt undersökningar har personer med spelproblem i genomsnitt börjat spela i betydligt yngre ålder än personer som spelar aktivt utan att spelandet medför problem.

Det föreslås att åldersgränsövervakningen förutom av penningspelssammanslutningarna själva även ska skötas av deras ombud och av dem som upplåter utrymmen för tillhandahållande av penningautomater. Upplåtande av ett utrymme för tillhandahållande av penningautomater betyder uttryckligen upplåtande av ett utrymme för detta ändamål på det sätt som avses i 62 § 3 mom., och inte t.ex. att en affärslokal i sin helhet hyrs ut till en penningspelssammanslutningen för att användas som spelsal. Enligt den föreslagna 64 § kan försummelse av åldersgränsövervakningen leda till straffrättsligt ansvar även för ombud och för den som upplåtit ett utrymme för tillhandahållande av penningautomater samt för deras representanter. För närvarande baserar sig ombudens och utrymmesupplåtarnas ansvar i fråga om åldersgränsövervakning närmast på deras avtal med penningspelssammanslutningarna. Också myndigheternas åldersgränsövervakning bör effektiviseras inom ramen för de resurser som står till förfogande för detta ändamål.

Närmare bestämmelser om sätten att kontrollera att en spelare har uppnått myndighetsåldern kan utfärdas genom förordning av statsrådet. Motsvarande bestämmelser om identifiering av kunder i anslutning till förhindrande och utredning av penningtvätt finns i inrikesministeriets förordning om förhindrande och utredning av penningtvätt (890/2003). Man kan då välja de sätt att kontrollera åldern som är ändamålsenliga i respektive skede av den tekniska utvecklingen vid behov separat för spelande som sker ansikte mot ansikte, distansspelande och penningautomatspelande. Att en spelare uppnått

myndighetsåldern kan kontrolleras genom att spelaren identifieras med hjälp av ett fotografiförsett dokument som utfärdats av en myndighet eller med något annat tillförlitligt dokument. Vid distansspel kan det kontrolleras att en spelare uppnått myndighetsåldern genom att spelaren identifieras genom en jämförelse av de uppgifter spelaren uppgivit med befolkningsuppgifter, bankförbindelseuppgifter eller andra liknande uppgifter ur ett myndighetsregister eller andra tillförlitliga källor. Vid identifieringen kan man även använda sig av ett kvalificerat certifikat eller någon annan tillförlitlig identifieringsteknik. Spelarens ålder ska kontrolleras i början av varje speltillfälle eller då spelaren registrerar sig som spelare. Om en spelare vid registreringen konstateras ha uppnått myndighetsåldern, ska kontrollen vid behov upprepas i början av ett enskilt speltillfälle. Detta kan vara nödvändigt om en person som uppenbart verkar vara minderårig figurerar som registrerad spelare. I synnerhet för penningautomat-spelande bör man när det gäller kraven på sätten att kontrollera att en spelare uppnått myndighetsåldern och tidpunkten för kraven beakta de tekniska möjligheterna och deras inverkan på penningspelssammanslutningarnas investeringsbehov. Därför krävs inte identifiering av spelarna för penningautomat-spel i detta skede, utan kontrollen av att spelarna uppnått myndighetsåldern ska genomföras på samma sätt som idag. Också denna åldersgränsövervakning kommer emellertid att effektiviseras t.ex. genom automaternas placering och utnyttjande av övervakningsteknologi.

I paragrafen tas dessutom in en informativ hänvisning till lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt. Anmälningsskyldiga är enligt den lagens 3 § 1 mom. 10 punkten penningspelssammanslutningar som avses i 12 § 1 mom. i lotterilagen och som bedriver tippnings-, vadhållnings-, totospels- eller kasinoverksamhet samt näringsidkare och sammanslutningar som förmedlar anmälningar om deltagande och avgifter för deltagande i sådana tippnings- och vadhållningsspel och sådana totospel som avses i lotterilagen. Enligt 6 § 4 mom. i samma lag ska den som är anmälningsskyldig konstatera sina kunders identitet i samband med kasinoverksamhet,

samt tippnings- och vadhållningsverksamhet och totospel, om det penningbelopp som spelaren satsar per gång eller såsom till varandra kopplade satsningar är minst 3 000 euro. Enligt 6 § 1 mom. ska en anmälningsskyldig dessutom alltid konstatera en kunds identitet om det finns skäl att betvivla att medel eller annan egendom som används vid en affärstransaktion har ett lagligt ursprung eller om det finns skäl att misstänka att de används för finansiering av terrorism eller för ett straffbart försök till ett sådant brott. Närmare bestämmelser om uppfyllandet av identifieringsskyldigheten finns i 2—6 § i inrikesministeriets förordning om förhindrande och utredning av penningtvätt.

14 b §. Marknadsföring av penningspel. Lotterilagen innehåller inga bestämmelser om marknadsföring av penningspel, förutom bestämmelsen i 62 § om förbud mot anordnande av lotterier utan tillstånd.

Penningspelsforumet föreslog att grunder för begränsning av marknadsföringen av penningspel tas in i lotterilagen. Marknadsföringen av penningspel får inte vara någon aggressiv säljfrämjande verksamhet, utan den ska rikta in den redan befintliga efterfrågan på tillåtna penningspel eller distribuera faktauppgifter om spelprodukter.

För att förebygga sociala problem och hälsoproblem orsakade av penningspel föreslås det att bestämmelser om marknadsföring av tillåtna penningspel tas in i lotterilagen. Bestämmelserna kompletteras av möjligheten till beslut om förbud mot marknadsföring i enlighet med 62 b §. I 62 § föreskrivs fortfarande om förbud mot marknadsföring av förbjudna penningspel.

Marknadsföring av penningspel och penningspelssammanslutningar är i princip tillåten om den sker på ett ansvarsfullt sätt och i syftet att styra in efterfrågan på tillåtna spel. Marknadsföringen får inte riktas till minderåriga och den får inte skapa en positiv bild av rikligt spelande.

Marknadsföring av sådana spel som är förknippade med särskilda risker för spelproblem är däremot förbjuden på andra ställen än särskilda spelsalar, kasinon och travbanor. Med särskilda spelsalar avses utrymmen som endast eller i huvudsak reserverats för penningspel. En särskild spelsal kan vara ett eget af-

färsutrymme eller ett utrymme som är tydligt avgränsat från övriga delar av t.ex. en butik eller en restaurang. Marknadsföringsförbudet begränsar inte i sig möjligheterna för dem som anordnar spel förenade med särskilda risker för spelproblem att marknadsföra själva penningspelssammanslutningen.

Spelegenskaper som inverkar på risken för problemspelande och spelberoende är bl.a. nivån på de största vinsterna som kan vinnas, spelinsatserna, spelens ljud- och ljuseffekter, spelrytmen, möjliga betalningsmedel och tidsindelningen av spelandet. De viktigaste produkttegenskaperna som är förenade med risk för problem har ansetts vara följande: a) speltakten (ju oftare det finns möjlighet till insatser desto större är risken för spelproblem), b) chansen till vinst i ett spel (ju större vinstprocenten är, desto starkare är frestelsen att försöka vinna tillbaka de pengar man förlorat), c) snabbt tillgänglig vinst (om vinsten genast kan användas för en ny insats kan det nära tvångsmässigt spelande), d) skicklighetens betydelse och växelverkan (faktisk eller fiktiv förbättring av vinstchanserna genom information och/eller interaktivt deltagande ökar risken för beroende i takt med att känslan av kontroll ökar; element som "det var nära" har liknande effekt) och e) utbudet (spelen finns tillgängliga på flera distributionskanaler). Däremot verkar inte huvudvinstens storlek ha samband med de egenskaper som ökar risken för beroende. Tillstånds- och tillsynsmyndigheten bedömer riskerna för spelproblem då den fastställer spelreglerna. I bedömningsfrågorna samarbetar tillstånds- och tillsynsmyndigheten med social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde och oberoende forskningsinstitut. Av de spel som finns tillgängliga idag är åtminstone följande spel förenade med särskilda risker för spelproblem: penninglotterier som anordnas på internet (webblotter), vadhållningsspel (Flervad, Resultatvad, Vinnarvad, Lången, Live-vad), de flesta penningautomater (Poker, Fruktspel), kasinospel (spelsalsspel, restaurangspel), kasinon (Grand Casino-spel) och vissa totospel (Vinnare, Placering, Kaksari, Dagens Duo, Troikka, 4veto). Särskilda risker för spelproblem hänför sig i allmänhet inte till andra penninglotterier (papplotter), tippningsspel (Lotto,

Viking Lotto, Jokerspelen, Keno, Stryktippen, V75, V5, 4-Veikkaus), vissa penningautomater (Pajazzo) eller vissa totospel (V4).

Trots marknadsföringsförbudet är det tillåtet att ge information om spelobjekt, spelavgifter, sannolikheten för vinst och vinster också i fråga om sådana spel som är förenade med särskilda risker för spelproblem. Behövet att ge information om spelobjekt hänför sig i synnerhet till vadhållnings- och totospel på grund av deras karaktär. Tillåten information om spelobjekt är t.ex. information om tiden och platsen för ett spel. Genom att informera om spelavgifterna, sannolikheten för vinst och vinsterna hindrar man att det uppstår tomma förhoppningar om vinst. Informationen får inte innehålla samma slags upplevelserelaterade element som marknadsföring.

Bestämmelserna om marknadsföring är i sig neutrala vad gäller marknadsföringskanalerna och ska därför tillämpas på marknadsföring i alla medier och på marknadsföring både till allmänheten och till vissa bestämda kunder.

Marknadsföringen av penningspel övervakas av tillstånds- och tillsynsmyndigheten för penningspel, inrikesministeriet, och inte av konsumentskyddsmyndigheterna. Detta gäller tillsynen av marknadsföringen i enlighet med såväl lotterilagen som 2 kap. i konsumentskyddslagen (38/1978). Arbetsfördelningen är liknande som i fråga om övervakningen av marknadsföringen av alkohol och tobak.

I 2 kap. 1 § i konsumentskyddslagen finns bestämmelser om förfaranden som strider mot god sed eller är otillbörliga mot konsumenterna. I 2 § i samma kapitel föreskrivs att osanna eller vilseledande uppgifter inte får lämnas vid marknadsföring. Konsumentskyddslagen kommer att reformeras inom den närmaste tiden på grund av direktivet om otillbörliga affärsmetoder (Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/29/EG).

Penningspelssammanslutningarna ska varje år ge inrikesministeriet en rapport om hur penningspelen har marknadsförts.

Närmare bestämmelser om tillåtna eller förbjudna sätt att marknadsföra penningspel och om innehållet i den rapport som ska ges om marknadsföring av penningspel kan utfärdas genom förordning av statsrådet. Ex-

empelvis förbudet i lagen att rikta marknadsföring till minderåriga kan konkretiseras på förordningsnivå genom förbud att marknadsföra penningspel i sådan televisions- eller radioverksamhet som avses i lagen om televisions- och radioverksamhet (744/1998), vid offentlig visning på biografier av sådana bildprogram som avses i lagen om granskning av bildprogram (775/2000) eller i en sådan publikation som avses i lagen om yttrandefrihet i masskommunikation (460/2003) och som framför allt är riktad till personer under 18 år. De nämnda författningarna tillämpas på den publikations- och programverksamhet som utövas i Finland. Rapporten om marknadsföring av penningspel kan t.ex. innehålla uppgifter om marknadsföringskostnader och kostnader för andra säljfrämjande åtgärder. Hur skäligena kostnaderna för de säljfrämjande åtgärderna och deras utveckling är kan fungera som en faktor som visar på ansvarsfullheten inom marknadsföringen.

16 §. Särskilda bestämmelser om penningautomater och kasinospel. Då allmänna bestämmelser om åldersgränser för penningspel enligt förslaget tas in i 14 a §, kan de särskilda bestämmelserna om åldersgränser för penningautomater och kasinospel i 16 § 1 mom. upphävas. I 15 § 1 mom. bestäms fortfarande om åldersgränsen för kasinon.

43 §. Officiella övervakare. Enligt 62 § 5 mom. i lagen betraktas penninglotterier, tippnings- och vadhållningsspel eller totospel i vilkas anordnande en sådan penningspelsammanslutning deltar som beviljats penningspelstillstånd av statsrådet inte som lotterier som anordnas utomlands. Ett exempel på sådana här internationella spel är det samnordiska Viking Lotto.

Det föreslås att en sådan bestämmelse fogas till lagen enligt vilken tillstånds- och tillsynsmyndigheten godkänner arrangemangen för tillsyn över de internationella spelen för Finlands del. I fråga om nationella spel övervakas penningspelsverksamheten av officiella övervakare som förordnats av inrikesministeriet och som utför uppgiften under tjänsteansvar.

52 §. Uppföljning, förebyggande och vård av samt forskning kring problem som orsakas av lotterier. Enligt den nu gällande bestämmelsen svarar social- och hälsovårdsministe-

riet för uppföljningen och forskningen kring problem som orsakas av deltagande i lotterier. Penningspelssammanslutningarna ska ersätta staten för kostnaderna för denna verksamhet i enlighet med vad som särskilt bestäms om det. Bestämmelser om ersättning för kostnaderna finns i social- och hälsovårdsministeriets förordning om ersättning för kostnaderna för uppföljningen av och forskningen kring spelberoende (381/2002).

Penningspelsforumet föreslog att bestämmelsens tillämpningsområde skulle utvidgas så att det även gäller stöd för utveckling av vården och upplysning som stöder förebyggandet av problem. Själva vården ska genomföras inom ramen för den allmänna finansieringen av vårdssystemet.

För att förebygga sociala problem och hälsoproblem orsakade av penningspel föreslås det att Penningspelsforumets förslag förverkligas.

Paragrafens 2 mom. om ersättning för kostnader tillämpas också på utvecklingen av förebyggandet av spelproblem och vården för personer med spelproblem.

62 §. Förbud mot anordnande av lotterier. Bestämmelsen hänför sig till marknadsföring av otillåten spelverksamhet. Marknadsföring är ett sätt att delta i anordnandet av penningspel. Bestämmelser om marknadsföring av tillåten spelverksamhet finns i 14 b § i lagförslaget.

Uttrycket främja lotterier genom att publicera eller sprida reklammaterial eller på något annat motsvarande sätt i den nu gällande bestämmelsen har visat sig vara mångtydigt i förundersökningsmyndighets-, åklagar- och rättspraxis och har tolkats snävt. Därför föreslås det att begreppet publicera eller sprida reklammaterial ersätts med begreppet marknadsföra. Begreppet marknadsföring definieras i 4 § 3 punkten i förslaget.

62 a §. Förbudande av anordnande av penningspel. Penningspelsforumet föreslog att tillståndsmyndigheten ska ha möjlighet att förbjuda penningspel och förelägga vite för att effektivisera förbudet.

För att möjliggöra ingripande i otillåten penningspelsverksamhet föreslås det att den bestämmelse som Penningspelsforumet föreslagit tas in i lagen. Bestämmelser om en motsvarande rätt till förbud i fråga om pen-

ninginsamlingar finns i 22 § i lagen om penninginsamlingar (255/2006).

Förbudet kan riktas såväl till penningspels-sammanslutningarna som till deras ombud, dem som upplåter utrymmen för tillhandahållande av penningautomater och dem som marknadsför penningspel.

Med stöd av 8 § i lotterilagen och 17 kap. 16 a § i strafflagen (39/1889) kan felaktigheter i anordnandet av penningspel även leda till att penningspelstillståndet dras in och till straffrättsligt ansvar.

62 b §. Förbjudande av marknadsföring av penningspel. Det föreslås att de begränsningar av marknadsföring av tillåtna penningspel som avses i 14 b § i förslaget effektiviseras genom tillstånds- och tillsynsmyndighetens möjlighet att förbjuda lagstridig marknadsföring.

Också detta förbud kan riktas såväl till penningspelsammanslutningarna som till deras ombud, dem som upplåter utrymmen för tillhandahållande av penningautomater och dem som marknadsför penningspel.

Med stöd av 8 § i lagen kan felaktigheter i marknadsföringen av tillåtna penningspel i extremfall leda till att penningspelstillståndet dras in.

62 c §. Vite. Det föreslås att besluten om förbud mot anordnande och marknadsföring av penningspel ska effektiviseras genom att ge tillstånds- och tillsynsmyndigheten möjlighet att förelägga och döma ut vite. Vite gällande lagstridig marknadsföring av penningspelsverksamhet som idkas med stöd av penningspelstillstånd döms emellertid ut av marknadsdomstolen. Ett motsvarande system tillämpas vid övervakningen av marknadsföringen av alkohol och tobak.

64 §. Lotteriförseelse. I 1 mom. 3 punkten föreslås en ändring på grund av att de särskilda åldersgränserna för penningautomater och kasinospel ersätts av en allmän åldersgräns. Straffrättsligt ansvar kan riktas såväl till penningspelsammanslutningarna själva som till deras ombud och dem som upplåter utrymmen för tillhandahållande av penningautomater. Inriktandet av det straffrättsliga ansvaret i fråga om aktörer i bolagsform bestäms i enlighet med allmänna straffrättsliga principer.

Det föreslås dessutom att en informativ hänvisning till lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt tas in i paragrafen. Enligt 16 § i lagen i fråga ska den som bryter mot skyldigheten att identifiera kunder dömas till böter, om inte strängare straff för gärningen bestäms på något annat ställe i lag.

66 §. Ändringssökande. Det föreslås att det för tydlighetens skull i enlighet med 31 § 2 mom. i förvaltningsprocesslagen (586/1996) ska nämnas i bestämmelsen att beslut om återkallande, ändring och förbud ska följas även om de överklagats.

Samtidigt föreslås det att bristerna gällande inrikesministeriets beslut korrigeras i den nuvarande bestämmelsen. Den nuvarande ordalydelsen i bestämmelsen antyder att ändring ska sökas hos förvaltningsdomstolen också i de beslut som fattats av inrikesministeriet. Högsta förvaltningsdomstolen har emellertid ansett att den rätta besvärsvägen trots ordalydelsen i bestämmelsen går från inrikesministeriet direkt till högsta förvaltningsdomstolen också i lotteriärenden (HFD 2007:28).

66 a §. Att föra förbud mot marknadsföring till marknadsdomstolen. I ärenden gällande marknadsföring av tillåtna spel kan inrikesministeriets beslut föras till marknadsdomstolen för behandling. Ett motsvarande system tillämpas vid övervakningen av marknadsföringen av alkohol och tobak.

1.2 Lagen om behandling av vissa marknadsrättsliga ärenden

2 §. Marknadsrättsliga ärenden. Det föreslås att de ärenden som avses i lotterilagen ska fogas till förteckningen över ärenden som behandlas av marknadsdomstolen. Ett motsvarande system tillämpas vid övervakningen av marknadsföringen av alkohol och tobak.

7 §. Anhängiggörande av ärenden som gäller alkoholreklam, tobaksreklam och reklam för penningspel. Det föreslås att de ärenden som avses i lotterilagen ska nämnas i hänvisningsbestämmelsen gällande anhängiggörande av ärenden som gäller alkoholreklam och tobaksreklam. Bestämmelser om anhängiggörandet av dessa ärenden finns i 66 a § 2 mom. i förslaget till lotterilag. Motsvarande bestämmelser för övervakningen av

marknadsföringen av alkohol och tobak finns i 52 § 2 mom. i alkohollagen och 21 § 3 mom. i lagen om åtgärder för inskränkande av tobaksrökning (693/1976).

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

De föreslagna ändringarna i lotterilagen medför ett behov att också justera och komplettera bestämmelserna i statsrådets förordning om lotterier (1345/2001). De föreslagna ändringarna i lotterilagen innehåller bemyndiganden att genom förordning utfärda bestämmelser om sätt att kontrollera att en spelare uppnått myndighetsåldern, om tillåtna eller förbjudna sätt att marknadsföra penningsspel och om innehållet i den rapport som ska ges om marknadsföring av penningsspel.

Den föreslagna utvidgningen av tillämpningsområdet för 52 § om uppföljning av och forskning kring problem som anordnandet av lotterier vållar samt finansiering av forskningen medför ett behov att även bedöma eventuella ändringsbehov i social- och hälsovårdsministeriets förordning om ersättning för kostnaderna för uppföljningen av och forskningen kring spelberoende.

3 Ikraftträdande

Avsikten är att de föreslagna lagarna ska träda i kraft så snart som möjligt, dock tidigast tre månader efter det att de har antagits och blivit stadfästa. Penningsspelssammanslutningarna och tillstånds- och tillsynsmyndigheten ska ha tillräckligt med tid att anpassa sin verksamhet enligt de nya bestämmelserna.

För ikraftträdandet av de bestämmelser som gäller åldersgränsen för penningsspel behövs det av praktiska skäl en längre övergångstid på cirka ett år till den del det gäller tillhandahållande av penningautomater. I synnerhet då försummelse av åldersgränsövervakningen i fortsättningen kan leda till straffrättsligt ansvar också för dem som upplåtit ett utrymme för tillhandahållande av penningautomater och deras representanter, bör det skapas faktiska möjligheter för en ef-

fektiv åldersgränsövervakning t.ex. genom automaternas placering och utnyttjande av övervakningsteknologi. I fråga om andra spel ska även bestämmelserna om åldersgränser träda i kraft cirka tre månader efter det att de har antagits och blivit stadfästa.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

I 18 § 1 mom. i grundlagen bestäms om näringsfrihet och i 12 § 1 mom. om yttrandefrihet.

Riksdagens grundlagsutskott har ansett att lotterier sett ur näringsfrihetens perspektiv är en så speciell form av ekonomisk verksamhet att tillståndsplikt måste anses godtagbart för att garantera deltagarnas rättsäkerhet, minska de sociala olägenheterna med lotterier och för att motverka brott och missbruk. Jämfört med andra typer av lotterier är hasardspel förknippade med så mycket större risker för sociala konsekvenser, missbruk och åsidosättande av rättssäkerheten att ett reglerings- och tillståndsförfarande baserat på ensamrätt kan anses vara acceptabelt med avseende på grundlagen. I detta fall strider inte den långt gående begränsningen av näringsfriheten till följd av ensamrätten mot de krav på proportionalitet som måste ställas på begränsningen. Utskottets bedömning påverkades av det faktum att penningsspel inte heller tidigare varit en så kallad fri näring. Förslaget har därför inga nya konsekvenser för den enskildes rättsliga ställning (GrUU 23/2000 rd).

Grundlagsutskottet har ansett att yttrandefrihetsbestämmelsen i grundlagen också gäller kommersiell kommunikation och annan kommunikation i anknytning till näringsverksamhet, även om sådan kommunikation inte anses höra till den i grundlagen tryggade yttrandefrihetens kärnområde (GrUU 23/2000 rd). Grundlagsutskottet har ansett att t.ex. begränsningen av marknadsföringen av tobaksprodukter och alkoholdrycker är ändamålsenlig med avseende på grundlagen. Regleringen av marknadsföringen av penningsspel kan jämföras med regleringen av marknadsföringen av alkohol och tobak. Alla dessa produkter är förenade med en särskild risk för beroende.

Enligt 80 § 1 mom. i grundlagen kan republikens president, statsrådet och ministerierna utfärda förordningar med stöd av ett bemyndigande i grundlagen eller i någon annan lag. Genom lag ska dock utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag.

De föreslagna ändringarna i lotterilagen innehåller bemyndiganden att genom förordning av statsrådet utfärda bestämmelser om sätt att kontrollera att en spelare uppnått myndighetsåldern, om tillåtna eller förbjudna

sätt att marknadsföra penningspel och om innehållet i den rapport som ska ges om marknadsföring av penningspel. Det är fråga om att precisera de i lagen fastställda grunderna för rättigheter och skyldigheter med detaljerade förfarandebestämmelser av teknisk natur vilkas innehåll kan påverkas av bl.a. den teknologiska utvecklingen.

Regeringen anser att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av lotterilagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lotterilagen av den 23 november 2001 (1047/2001) 16 § 1 mom.,
ändras rubriken för 1 kap., 1 och 4 §, rubriken för 52 §, 52 § 1 mom., 62 § 2 mom., 64 och
 66 § samt
fogas till lagen en ny 14 a och 14 b §, till 43 § ett nytt 3 mom. samt till lagen nya 62 a—62 c
 och 66 a § som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens tillämpningsområde och syfte

I denna lag bestäms om anordnande av lotterier och tillsynen över anordnandet, redovisningen av avkastningen från lotterier och de ändamål för vilka avkastningen kan användas samt tillsynen över användningen av avkastningen.

Syftet med denna lag är att garantera rättsskyddet för dem som deltar i allmännyttig lotteriverksamhet, att hindra oegentligheter och brott i samband med lotterier och att minska de sociala problem och hälsoproblem som deltagande i lotterier orsakar.

4 §

Övriga definitioner

I denna lag avses med

1) *lott* en kupong eller ett verifikat i motsvarande elektronisk form eller i någon annan därmed jämförbar form, som utvisar rätt att delta i ett lotteri,

2) *penningspelsverksamhet* anordnandet av sådana lotterier där spelaren kan vinna pengar,

3) *marknadsföring* reklam, indirekt reklam och annan säljfrämjande verksamhet; indirekt reklam är i synnerhet främjande av försäljningen av en produkt i samband med reklam

för en annan produkt så att ett etablerat kännetecken för produkten eller dess säljare, oförändrat eller ändrat så att det ändå kan kännas igen, används som kännetecken för den andra produkten, eller att reklamen för den andra produkten annars associerar till en bestämd produkt eller dess säljare,

4) *nöjespark* ett förlusteställe vars verksamhet sker på ett fast ställe och så att den största delen av inkomsterna består av att karuseller, olika bilbanor och berg-och-dalbanor eller motsvarande nöjesparksanordningar ställs till allmänhetens förfogande mot en avgift,

5) *tivoli* ett förlusteställe som förflyttar sig från ort till ort.

14 a §

Åldergränsen för penningspel

Penningspelsammanslutningar, näringsidkare och sammanslutningar som förmedlar deltagaranmälningar och deltagaravgifter i anslutning till penningspel eller som upplåter ett utrymme för tillhandahållande av penningsautomater får inte låta personer under 18 år spela penningspel.

Närmare bestämmelser om sätten att kontrollera att en spelare har uppnått myndighetsåldern kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

Bestämmelser om den plikt att identifiera kunder som hänför sig till förhindrande och utredning av penningtvätt finns i lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt (68/1998).

14 b §

Marknadsföring av penningspel

En penningspelssammanslutning som fått penningspelstillstånd med stöd av denna lag får marknadsföra penningspelen och penningspelssammanslutningen, om marknadsföringen inte främjar spelande som orsakar sociala problem och hälsoproblem och om efterfrågan på penningspel genom marknadsföringen styrs in på sådan penningspelsverksamhet som bedrivs enligt denna lag. Marknadsföringen får inte riktas till minderåriga. I marknadsföringen får inte rikligt spelande framställas på ett positivt sätt och inte heller avhållsamhet från spel eller måttligt spelande framställas på ett negativt sätt.

Om ett penningspel i samband med fastställandet av spelreglerna har konstaterats vara förenat med en särskild risk för spelproblem, får spelet inte marknadsföras på andra ställen än de särskilda spelsalar, kasinon och travbanor där spelet eller försäljningsställena för spelet finns. Spelarna kan dock i fråga om ett sådant spel ges information om spelobjekt, spelavgifter, sannolikheten för vinst samt vinster.

Inrikesministeriet har till uppgift att övervaka att denna lag och konsumentskyddslagen (38/1978) följs vid marknadsföringen av penningspel. Penningspelssammanslutningarna ska varje år ge inrikesministeriet en rapport om hur penningspel har marknadsförts.

Närmare bestämmelser om tillåtna eller förbjudna sätt att marknadsföra penningspel och om innehållet i den rapport som avses i 3 mom. kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

43 §

Officiella övervakare

Inrikesministeriet godkänner arrangemanget för tillsyn över de penningspel som avses i 62 § 5 mom.

52 §

Uppföljning, förebyggande och vård av samt forskning kring problem som orsakas av lotterier

De problem som deltagandet i lotterier vållar ska följas och vara föremål för forskning. Social- och hälsovårdsministeriet svarar för uppföljningen av och forskningen kring problemen samt för utvecklandet av förebyggande åtgärder och vård i anslutning till dessa problem.

62 §

Förbud mot anordnande av lotterier

Det är förbjudet att

1) sälja eller förmedla lotter för lotterier som anordnats utan sådant tillstånd som förutsätts i denna lag eller marknadsföra sådana lotterier,

2) sälja eller förmedla lotter till utlandet eller marknadsföra lotterier i utlandet, om det inte är tillåtet enligt lagstiftningen i den stat eller region till vilken lotterna säljs eller förmedlas eller lotterierna marknadsförs,

3) utan tillstånd av den som anordnar penningspel sälja eller förmedla lotter samt ta emot spelinsatser eller förmedla vinster som hänför sig till penningspel som anordnats med stöd av ett tillstånd som avses i denna lag.

62 a §

Förbjudande av anordnande av penningspel

Inrikesministeriet kan förbjuda ett penningspel, om

1) penningspelet anordnas utan ett sådant penningspelstillstånd som avses i 11 §,

2) man vid anordnandet av penningspelet bryter mot de förbud som avses i 62 § 1—4 mom., eller

3) man vid anordnandet av penningspel i övrigt bryter mot denna lag eller mot de vill-

kor som uppställts i penningspelstillståndet eller mot fastställda spelregler på ett annat sätt än vad som avses i 62 b §.

Förbudet kan riktas mot den som anordnar penningspelet samt mot näringsidkare eller sammanslutningar som förmedlar deltagaransmälningar och deltagaravgifter i anslutning till penningspel, upplåter ett utrymme för tillhandahållande av penningautomater eller marknadsför penningspel.

Förbudet gäller högst tre månader. Inrikesministeriet kan förlänga förbudets giltighetstid med högst sex månader åt gången, om förfarandet vid anordnandet av penningspelet inte har rättats till.

62 b §

Förbjudande av marknadsföring av penning- spel

Inrikesministeriet kan förbjuda sådan marknadsföring av penningspel som strider mot 14 b §.

Förbudet kan riktas mot den som anordnar penningspelet samt mot näringsidkare eller sammanslutningar som förmedlar deltagaransmälningar och deltagaravgifter i anslutning till penningspel, upplåter ett utrymme för tillhandahållande av penningautomater eller marknadsför penningspel.

Förbudet gäller högst tre månader. Inrikesministeriet kan förlänga förbudets giltighetstid med högst sex månader åt gången, om förfarandet vid marknadsföringen av penningspel inte har rättats till.

62 c §

Vite

Inrikesministeriet får förena ett i 62 a eller 62 b § avsett förbud med vite.

Ett vite som är förenat med ett i 62 a § avsett förbud döms ut av inrikesministeriet. Ett vite som är förenat med ett i 62 b § avsett förbud döms ut av marknadsdomstolen på ansökan av inrikesministeriet.

Bestämmelser om vitesförfarandet finns i viteslagen (1113/1990).

64 §

Lotteriförseelse

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1) bryter mot förbudet i 10 § att anordna lotteri på skuld,

2) inte iakttar skyldigheten att förbjuda tillträde till kasinon i de fall som avses i 15 § 1 mom.,

3) bryter mot vad som i 14 a § bestäms om åldersgränsen för penningspel,

4) bryter mot det i 27 § 3 mom. avsedda förbudet att delta,

5) i praktiken anordnar ett varulotteri i strid med 28 § 2 mom.,

6) verkställer lottningen eller blandandet av lotterna vid ett varulotteri i strid med vad som bestäms i 29 § 1 mom. eller inte iakttar underrättelseskyldigheten enligt 29 § 2 mom. som gäller resultatet av lottningen,

7) bryter mot vad som i 16 § 2 mom. bestäms om placeringen av penningautomater eller kasinospel eller i 40 § om placeringen av varuvinstautomater eller mot vad som bestäms om placeringen av spelautomater eller spelanordningar som avses i 56 § 1 mom., eller

8) bryter mot vad som i 57 § bestäms om räkneverk för kontroll av penningrörelsen, ska för *lotteriförseelse* dömas till böter.

Bestämmelser om straff för brott mot den plikt att identifiera kunder som hänför sig till förhindrande och utredning av penningtvätt finns i 16 § i lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt.

66 §

Ändringsökande

Ändring i ett förvaltningsbeslut som meddelats med stöd av denna lag får sökas på det sätt som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Ett beslut enligt 57 § om godkännande av ett räkneverk för kontroll av penningrörelsen överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som bestäms i förvaltningsprocesslagen.

Ett beslut enligt denna lag om återkallande av tillstånd eller ändring av tillståndsvillkor och ett förbud enligt 62 a § mot anordnande

av penningspel ska följas även om det överklagats, om inte besvärmyndigheten beslutar något annat.

66 a §

Att föra förbud mot marknadsföring till marknadsdomstolen

I ett av inrikesministeriet meddelat förbud mot marknadsföring av penningspel enligt 62 b § eller i vite som inrikesministeriet förenat med ett sådant förbud får ändring inte sökas genom besvär.

Den som inrikesministeriet har ålagt ett förbud enligt 62 b § mot marknadsföring av penningspel eller förelagt vite förenat med ett sådant förbud får inom 30 dagar från delfä-

endet av förbudet eller föreläggandet föra ärendet till marknadsdomstolen för behandling. Förbudet ska följas om inte marknadsdomstolen bestämmer något annat.

Bestämmelser om sökande av ändring i marknadsdomstolens beslut finns i lagen om behandling av vissa marknadsrättsliga ärenden (1528/2001).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i 14 a § 1 mom. träder i kraft till den del det gäller tillhandahållande av penningautomater den 20 .

De bestämmelser i 16 § 1 mom. och i 64 § 1 mom. 3 punkt som gällde vid ikraftträdandet av denna lag tillämpas till den del det gäller tillhandahållande av penningautomater till den 20 .

2.

Lag**om ändring av 2 och 7 § i lagen om behandling av vissa marknadsrättsliga ärenden**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 28 december 2001 om behandling av vissa marknadsrättsliga ärenden
 (1528/2001) 7 §, och
fogas till 2 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1497/2001, en ny 12 a-punkt som följer:

2 §

Marknadsrättsliga ärenden

Marknadsdomstolen behandlar ärenden
 som hör till dess behörighet enligt

-----
 12 a) lotterilagen (1047/2001),
 -----

7 §

*Anhängiggörande av ärenden som gäller al-
 koholreklam, tobaksreklam och reklam för
 penningspel*

Ärenden som avses i alkohollagen, lagen
 om åtgärder för inskränkande av tobaksrök-
 ning och lotterilagen blir anhängiga i mark-
 nadsdomstolen på det sätt som föreskrivs sär-
 skilt.

 Denna lag träder i kraft den 20 .

Nådendal den 26 juni 2008

Republikens President

TARJA HALONEN

Inrikesminister *Anne Holmlund*

*Bilaga
Parallelltext*

1.

Lag

om ändring av lotterilagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lotterilagen av den 23 november 2001 (1047/2001) 16 § 1 mom.,
ändras rubriken för 1 kap., 1 och 4 §, rubriken för 52 §, 52 § 1 mom., 62 § 2 mom., 64 och
66 § samt
fogas till lagen en ny 14 a och 14 b §, till 43 § ett nytt 3 mom. samt till lagen nya 62 a—62 c
och 66 a § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 kap.

Allmänna bestämmelser

Allmänna bestämmelser

1 §

1 §

Lagens syfte

Lagens tillämpningsområde och syfte

I denna lag bestäms om anordnande av lotterier och tillsynen över anordnandet, redovisningen av avkastningen från lotterier och de ändamål för vilka avkastningen kan användas samt tillsynen över användningen av avkastningen.

I denna lag bestäms om anordnande av lotterier och tillsynen över anordnandet, redovisningen av avkastningen från lotterier och de ändamål för vilka avkastningen kan användas samt tillsynen över användningen av avkastningen.

Syftet med denna lag är att garantera rättskyddet för dem som deltar i allmännyttig lotteriverksamhet, att hindra oegentligheter och brott i samband med lotterier och att minska de sociala problem och hälsoproblem som deltagande i lotterier orsakar.

4 §

4 §

Övriga definitioner

Övriga definitioner

I denna lag avses med
1) *lott en kupong* eller ett verifikat i motsvarande elektronisk form eller i någon annan därmed jämförbar form, som utvisar rätt att delta i ett lotteri,

I denna lag avses med
1) *lott en kupong* eller ett verifikat i motsvarande elektronisk form eller i någon annan därmed jämförbar form, som utvisar rätt att delta i ett lotteri,

2) *penningspelsverksamhet* anordnandet av sådana lotterier där spelaren kan vinna pengar,

3) *nöjespark* ett förlusteställe vars verksamhet sker på ett fast ställe och så att den största delen av inkomsterna består av att karuseller, olika bilbanor och berg-och-dalbanor eller motsvarande nöjesparksanordningar ställs till allmänhetens förfogande mot en avgift, och

4) *tivoli* ett förlusteställe som förflyttar sig från ort till ort.

2) *penningspelsverksamhet* anordnandet av sådana lotterier där spelaren kan vinna pengar,

3) **marknadsföring** reklam, indirekt reklam och annan säljfrämjande verksamhet; indirekt reklam är i synnerhet främjande av försäljningen av en produkt i samband med reklam för en annan produkt så att ett etablerat kännetecken för produkten eller dess säljare, oförändrat eller ändrat så att det ändå kan kännas igen, används som kännetecken för den andra produkten, eller att reklamen för den andra produkten annars associerar till en bestämd produkt eller dess säljare,

4) *nöjespark* ett förlusteställe vars verksamhet sker på ett fast ställe och så att den största delen av inkomsterna består av att karuseller, olika bilbanor och berg-och-dalbanor eller motsvarande nöjesparksanordningar ställs till allmänhetens förfogande mot en avgift,

5) *tivoli* ett förlusteställe som förflyttar sig från ort till ort.

14 a §

Åldergränsen för penningspel

Penningspelssammanslutningar, näringsidkare och sammanslutningar som förmedlar deltagaranmälningar och deltagaravgifter i anslutning till penningspel eller som upplåter ett utrymme för tillhandahållande av penningautomater får inte låta personer under 18 år spela penningspel.

Närmare bestämmelser om sätten att kontrollera att en spelare har uppnått myndighetsåldern kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

Bestämmelser om den plikt att identifiera kunder som hänför sig till förhindrande och utredning av penningtvätt finns i lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt (68/1998).

14 b §

Marknadsföring av penningspel

En penningspelssammanslutning som fått penningspelstillstånd med stöd av denna lag

får marknadsföra penningspelen och penningspelssammanslutningen, om marknadsföringen inte främjar spelande som orsakar sociala problem och hälsoproblem och om efterfrågan på penningspel genom marknadsföringen styrs in på sådan penningspelsverksamhet som bedrivs enligt denna lag. Marknadsföringen får inte riktas till minderåriga. I marknadsföringen får inte rikligt spelande framställas på ett positivt sätt och inte heller avhållsamhet från spel eller måttligt spelande framställas på ett negativt sätt.

Om ett penningspel i samband med fastställandet av spelreglerna har konstaterats vara förenat med en särskild risk för spelproblem, får spelet inte marknadsföras på andra ställen än de särskilda spelsalar, kasinon och travbanor där spelet eller försäljningsställena för spelet finns. Spelarna kan dock i fråga om ett sådant spel ges information om spelobjekt, spelavgifter, sannolikheten för vinst samt vinster.

Inrikesministeriet har till uppgift att övervaka att denna lag och konsumentskyddslagen (38/1978) följs vid marknadsföringen av penningspel. Penningspelssammanslutningarna ska varje år ge inrikesministeriet en rapport om hur penningspel har marknadsförts.

Närmare bestämmelser om tillåtna eller förbjudna sätt att marknadsföra penningspel och om innehållet i den rapport som avses i 3 mom. kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

16 §

Särskilda bestämmelser om penningautomater och kasinospel

Den som bedriver penningautomatverksamhet får inte upplåta en penningautomat för spel åt någon som uppenbart är under 15 år. En person som är under 15 år får dock spela på en penningautomat i närvaro av en myndig person som tillhör samma familj och med dennes samtycke. Den som bedriver kasinoverksamhet får inte låta någon som uppenbart är under 18 år spela kasinospel.

---

16 §

Särskilda bestämmelser om penningautomater och kasinospel

(1 mom. upphävs)

---

43 §

Officiella övervakare

43 §

Officiella övervakare

Inrikesministeriet godkänner arrangemangen för tillsyn över de penningspel som avses i 62 § 5 mom.

52 §

*Uppföljning av och forskning kring problem som anordnandet av lotterier **vållar samt finansiering av forskningen***

De problem som deltagandet i lotterier vållar skall följas och vara föremål för forskning. För uppföljningen av och forskningen kring problemen svarar social- och hälsovårdsministeriet.

52 §

*Uppföljning, **förebyggande och vård av samt** forskning kring problem som **orsakas** av lotterier*

De problem som deltagandet i lotterier vållar ska följas och vara föremål för forskning. *Social- och hälsovårdsministeriet svarar för uppföljningen av och forskningen kring problemen samt för utvecklandet av förebyggande åtgärder och vård i anslutning till dessa problem.*

62 §

Förbud mot anordnande av lotterier

Det är förbjudet att

1) sälja eller förmedla lotter för lotterier som anordnats utan sådant tillstånd som förutsätts i denna lag eller annars främja sådana lotterier genom att publicera eller sprida reklammaterial eller på något annat motsvarande sätt,

2) sälja eller förmedla lotter till utlandet och främja sådan verksamhet på det sätt som avses i 1 punkten, om det inte är tillåtet enligt lagstiftningen i den stat eller region till vilken lotterna säljs eller förmedlas, och

3) utan tillstånd av den som anordnar lotteriet sälja eller förmedla lotter samt ta emot spelinsatser eller förmedla vinster som hänför sig till penningspel som anordnats med stöd av ett tillstånd som avses i denna lag.

62 §

Förbud mot anordnande av lotterier

Det är förbjudet att

1) sälja eller förmedla lotter för lotterier som anordnats utan sådant tillstånd som förutsätts i denna lag eller marknadsföra sådana lotterier,

2) sälja eller förmedla lotter till utlandet eller marknadsföra lotterier i utlandet, om det inte är tillåtet enligt lagstiftningen i den stat eller region till vilken lotterna säljs eller förmedlas eller lotterierna marknadsförs,

3) utan tillstånd av den som anordnar penningspel sälja eller förmedla lotter samt ta emot spelinsatser eller förmedla vinster som hänför sig till penningspel som anordnats med stöd av ett tillstånd som avses i denna lag.

62 a §

Förbudande av anordnande av penningspel

Inrikesministeriet kan förbjuda ett penningspel, om

1) penningspelet anordnas utan ett sådant penningspelstillstånd som avses i 11 §,

2) man vid anordnandet av penningspelet bryter mot de förbud som avses i 62 § 1—4 mom., eller

3) man vid anordnandet av penningspel i övrigt bryter mot denna lag eller mot de villkor som uppställts i penningspelstillståndet eller mot fastställda spelregler på ett annat sätt än vad som avses i 62 b §.

Förbudet kan riktas mot den som anordnar penningspelet samt mot näringsidkare eller sammanslutningar som förmedlar deltagaransmälningar och deltagaravgifter i anslutning till penningspel, upplåter ett utrymme för tillhandahållande av penningautomater eller marknadsför penningspel.

Förbudet gäller högst tre månader. Inrikesministeriet kan förlänga förbudets giltighetstid med högst sex månader åt gången, om förfarandet vid anordnandet av penningspelet inte har rättats till.

62 b §

Förbudande av marknadsföring av penningspel

Inrikesministeriet kan förbjuda sådan marknadsföring av penningspel som strider mot 14 b §.

Förbudet kan riktas mot den som anordnar penningspelet samt mot näringsidkare eller sammanslutningar som förmedlar deltagaransmälningar och deltagaravgifter i anslutning till penningspel, upplåter ett utrymme för tillhandahållande av penningautomater eller marknadsför penningspel.

Förbudet gäller högst tre månader. Inrikesministeriet kan förlänga förbudets giltighetstid med högst sex månader åt gången, om förfarandet vid marknadsföringen av penningspel inte har rättats till.

62 c §

Vite

Inrikesministeriet får förena ett i 62 a eller 62 b § avsett förbud med vite.

Ett vite som är förenat med ett i 62 a § avsett förbud döms ut av inrikesministeriet. Ett vite som är förenat med ett i 62 b § avsett förbud döms ut av marknadsdomstolen på ansökan av inrikesministeriet.

Bestämmelser om vitesförfarandet finns i viteslagen (1113/1990).

64 §

Lotteriförseelse

- Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet
- 1) bryter mot förbudet i 10 § att anordna lotteri på skuld,
  - 2) inte iakttar skyldigheten att förbjuda tillträde till kasinon i de fall som avses i 15 § 1 mom.,
  - 3) bryter mot vad som i 16 § bestäms om åldersgränser för att få spela,
  - 4) bryter mot det i 27 § 3 mom. avsedda förbudet att delta,
  - 5) i praktiken anordnar ett varulotteri i strid med 28 § 2 mom.,
  - 6) verkställer lottningen eller blandandet av lotterna vid ett varulotteri i strid med vad som bestäms i 29 § 1 mom. eller inte iakttar underrättelseskyldigheten enligt 29 § 2 mom. som gäller resultatet av lottningen,
  - 7) bryter mot vad som i 16 § 2 mom. bestäms om placeringen av penningautomater eller kasinospel eller i 40 § om placeringen av varuvinstautomater eller mot vad som bestäms om placeringen av spelautomater eller spelanordningar som avses i 56 § 1 mom., eller
  - 8) bryter mot vad som i 57 § bestäms om räkneverk för kontroll av penningrörelsen, skall för *lotteriförseelse* dömas till böter.

64 §

Lotteriförseelse

- Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet
- 1) bryter mot förbudet i 10 § att anordna lotteri på skuld,
  - 2) inte iakttar skyldigheten att förbjuda tillträde till kasinon i de fall som avses i 15 § 1 mom.,
  - 3) bryter mot vad som i 14 a § bestäms om åldersgränsen för *penningospel*,
  - 4) bryter mot det i 27 § 3 mom. avsedda förbudet att delta,
  - 5) i praktiken anordnar ett varulotteri i strid med 28 § 2 mom.,
  - 6) verkställer lottningen eller blandandet av lotterna vid ett varulotteri i strid med vad som bestäms i 29 § 1 mom. eller inte iakttar underrättelseskyldigheten enligt 29 § 2 mom. som gäller resultatet av lottningen,
  - 7) bryter mot vad som i 16 § 2 mom. bestäms om placeringen av penningautomater eller kasinospel eller i 40 § om placeringen av varuvinstautomater eller mot vad som bestäms om placeringen av spelautomater eller spelanordningar som avses i 56 § 1 mom., eller
  - 8) bryter mot vad som i 57 § bestäms om räkneverk för kontroll av penningrörelsen, ska för *lotteriförseelse* dömas till böter.
- Bestämmelser om straff för brott mot den plikt att identifiera kunder som hänför sig till förhindrande och utredning av penningtvätt*

finns i 16 § i lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt.

66 §

Ändringssökande

Ändring i ett förvaltningsbeslut och ett i 57 § avsett beslut om godkännande av ett räkneverk för kontroll av penningrörelsen får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

66 §

Ändringssökande

Ändring i ett förvaltningsbeslut som meddelats med stöd av denna lag får sökas på det sätt som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Ett beslut enligt 57 § om godkännande av ett räkneverk för kontroll av penningrörelsen överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som bestäms i förvaltningsprocesslagen.

Ett beslut enligt denna lag om återkallande av tillstånd eller ändring av tillståndsvillkor och ett förbud enligt 62 a § mot anordnande av penningspel ska följas även om det överklagats, om inte besvärmyndigheten beslutar något annat.

66 a §

Att föra förbud mot marknadsföring till marknadsdomstolen

I ett av inrikesministeriet meddelat förbud mot marknadsföring av penningspel enligt 62 b § eller i vite som inrikesministeriet förenat med ett sådant förbud får ändring inte sökas genom besvär.

Den som inrikesministeriet har ålagt ett förbud enligt 62 b § mot marknadsföring av penningspel eller förelagt vite förenat med ett sådant förbud får inom 30 dagar från delgåendet av förbudet eller föreläggandet föra ärendet till marknadsdomstolen för behandling. Förbudet ska följas om inte marknadsdomstolen bestämmer något annat.

Bestämmelser om sökande av ändring i marknadsdomstolens beslut finns i lagen om behandling av vissa marknadsrättsliga ärenden (1528/2001).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i 14 a § 1 mom. träder i kraft till den del det gäller tillhandahållande av penningautomater den 20 .

De bestämmelser i 16 § 1 mom. och i 64 § 1 mom. 3 punkt som gällde vid ikraftträdandet av denna lag tillämpas till den del det gäller tillhandahållande av penningautomater till den 20 .

2.

Lag

om ändring av 2 och 7 § i lagen om behandling av vissa marknadsrättsliga ärenden

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 28 december 2001 om behandling av vissa marknadsrättsliga ärenden (1528/2001) 7 §, och
fogas till 2 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1497/2001, en ny 12 a-punkt som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Marknadsrättsliga ärenden

Marknadsdomstolen behandlar ärenden som hör till dess behörighet enligt

12 a) lotterilagen (1047/2001),

7 §

Anhängiggörande av ärenden som gäller alkoholreklam **och** tobaksreklam

Ärenden som avses i alkohollagen och lagen om åtgärder för inskränkande av tobaksrökning blir anhängiga i marknadsdomstolen på det sätt som föreskrivs särskilt.

7 §

Anhängiggörande av ärenden som gäller alkoholreklam, tobaksreklam **och reklam för penningspel**

Ärenden som avses i alkohollagen, lagen om åtgärder för inskränkande av tobaksrökning eller lotterilagen blir anhängiga i marknadsdomstolen på det sätt som föreskrivs särskilt.

Denna lag träder i kraft den 20 .